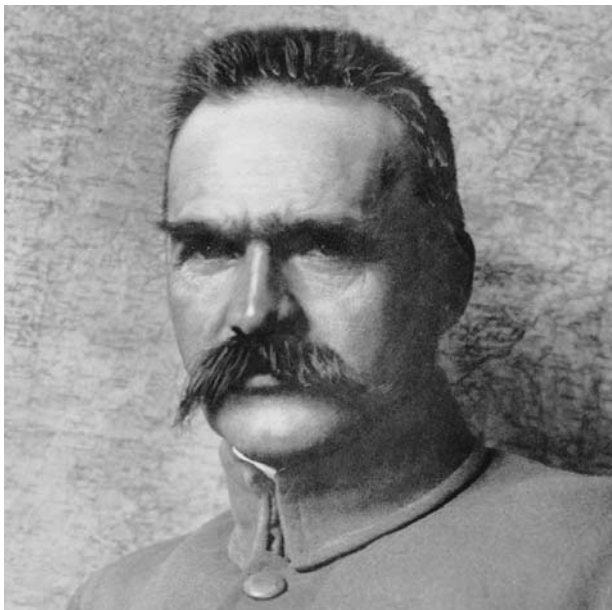

OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI

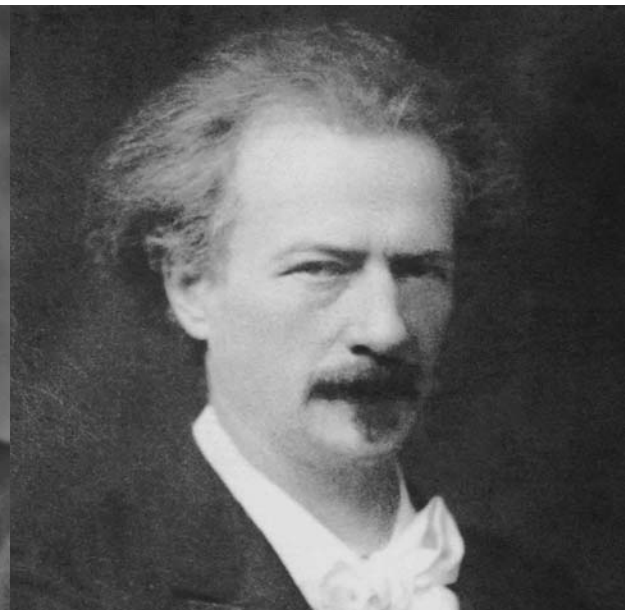
PIŁSUDSKI

DMOWSKI

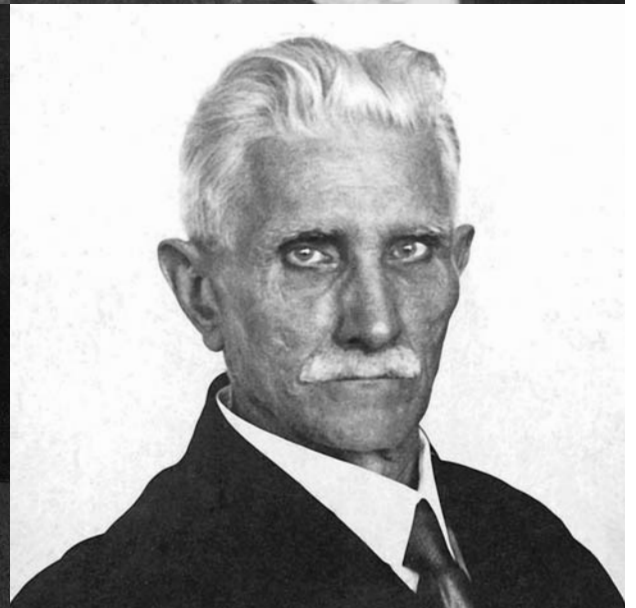
PADEREWSKI

WITOS

KORFANTY

DASZYŃSKI

FATHERS OF INDEPENDENCE

Autorzy wystawy:
dr Zofia Fenrych, Mateusz Lipko

Współpraca:
Grzegorz Czapski, Maciej Frycz,
Paweł Miedziński, Magdalena Ruczyńska,
dr Paweł Skubisz, prof. Włodzimierz Suleja

Redakcja i tłumaczenie:
Grażyna Waluga

Projekt wystawy:
Krzysztof Drumiński, Jakub Walkowicz (2code.pl)

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Odbudowa państwa polskiego po 123 latach niewoli była wydarzeniem przełomowym. Wysiłek wielu Polaków, trud i ofiara poniesiona na frontach I wojny światowej oraz aktywne działania dyplomatyczne doprowadziły do narodzenia się II Rzeczypospolitej. Liderami tego procesu byli tytułowi Ojcowie Niepodległości.

Prezentujemy następujące postaci:

Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski, Wincenty Witos, Wojciech Korfanty i Ignacy Daszyński.

Jest wśród nich artysta, są dyplomaci, żołnierze i politycy, a także działacze społeczni.

Reprezentowali różne poglądy polityczne, różnili się przynależnością społeczną i religią, urodzili się pod różnymi zaborami.

Mimo to potrafili zjednoczyć się wokół jednego, nadrzędnego celu: NIEPODLEGŁOŚCI. Nie oznaczało to, że we wszystkim byli zgodni i we wszystkim wzorowo współdziałali.

Pozostali wierni własnym poglądom, ale wykorzystując sprzyjające warunki zewnętrzne, poprowadzili Polaków ku WOLNOŚCI.

Stanisław Bagiński, *Rozbrajanie Niemców przed Główną Komendą na placu Saskim w Warszawie*, 1939, olej na płótnie / Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie

Stanisław Bagiński, *The disarming of Germans in front of the Headquarters at Sasaki Square in Warsaw*, 1939, oil on canvas / Polish Army Museum in Warsaw

The reconstruction of the Polish State after 123 years of partitions was a historic breakthrough. Effort of many Poles, their commitment and sacrifice during the First World War, together with vigorous diplomatic actions resulted in the creation of the Second Republic of Poland. The whole process was led by the "Fathers of Independence".

We present the profiles of six important figures:

Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski, Wincenty Witos, Wojciech Korfanty, and Ignacy Daszyński,

They represented different walks of life, such as artist, diplomats, soldiers, politicians, and social activists.

They held different political opinions, came from different social backgrounds, belonged to different religions, and were born in different partitions.

But they were able to unite in a common, imperative effort: INDEPENDENCE. It did not mean that they agreed on everything, were fully united and eagerly cooperated with each other.

They remained faithful to their own opinions, but – building on the existing momentum – they led Poland to FREEDOM.

Wojciech Kossak, *Zaślubiny Polski z morzem*, 1930, olej na płótnie / Muzeum Wojska Polskiego
Wojciech Kossak, *Zaślubiny Polski z morzem*, 1930, oil on canvas / Polish Army Museum in Warsaw

1908

Czerwiec / June

powstanie Związku Walki Czynnej
The Union of Active Struggle is established

Odnaka pamiątkowa ukończenia szkoły oficerskiej Związku Walki Czynnej i Związków Strzeleckich tzw. Parasol / Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie
Badge to commemorate the graduation of the military officer's school of the Union of Active Struggle and Riflemen's Association, the so-called 'Umbrella' / Polish Army Museum in Warsaw

1910

23 kwietnia / April

powstanie Związku Strzeleckiego
The Riflemen's Association is formed

Orzeł strzelecki - oznaka na czapkę maciejówkę dla członków Związku Strzeleckiego / Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie
Riflemen's eagle - a military cap badge for members of the Riflemen's Association / Polish Army Museum in Warsaw

Szkola oficerska Związku Strzeleckiego w czasie marszu ćwiczebnego ze Stróż koło Limanowej do Zakopanego. Zdjęcie zrobiono w sierpniu 1913 r. w Zakopanem. Na czele kolumny idą Józef Piłsudski (z lewej) i Kazimierz Sosnkowski (z prawej). Za nimi Mieczysław Rys-Trojanowski, a następnie Michał Tokarzewski-Karaszewicz. W pierwszej czwórce Michał Sokolnicki / NAC
Training march of military officer's school of the Riflemen's Association from Stróż near Limanowa to Zakopane. A photo was taken in August 1913 at Zakopane. The column is headed by Józef Piłsudski (on the left) and Kazimierz Sosnkowski (on the right); behind them are: Mieczysław Rys-Trojanowski, then Michał Tokarzewski-Karaszewicz, and Michał Sokolnicki in the first four / NAC

1914

28 lipca / July

wybuch I wojny światowej
The Great War breaks out

sierpień / August

powstanie tajnej Polskiej Organizacji Wojskowej (POW)
The underground Polish Military Organisation is created

Odnaka pamiątkowa Polskiej Organizacji Wojskowej / Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie
Commemorative badge of the Polish Military Organisation / Polish Army Museum in Warsaw

27 sierpnia / August

powstanie Legionów Polskich
The Polish Legions are formed

Walki I Brygady Legionów Polskich pod dowództwem Józefa Piłsudskiego nad Nidą w 1915 r. / NAC
The 1st Brigade of the Polish Legions under command of Józef Piłsudski fighting near the river Nida, 1915. / NAC

listopad / November

powstanie Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie
The Polish National Committee in Warsaw is organised

1916

powstanie Naczelnej Rady Ludowej, polskiej organizacji politycznej zaboru pruskiego
The Supreme People's Council is formed, a Polish political organisation of the Prussian partition

Odnaka pamiątkowa Ochotniczej Armii Józefa Hallera. 1921 r. - Orzeł Błękitnej Armii / K. Kaczmarek, W.J. Muszyński, *Generał Józef Haller 1873-1960*, IPN, Warszawa 2017, s. 45
Commemorative badge of the Polish Army in France, 1921 / Eagle of the Blue Army / K. Kaczmarek, W. J. Muszyński, *Generał Józef Haller 1873-1960*, IPN, Warszawa 2017, p. 45

1917

4 czerwca / June

powstanie Armii Polskiej we Francji (tzw. Błękitnej Armii lub Armii Hallera)
The Polish Army in France is formed (also called The Blue Army or Haller's Army)

9 i/and 11 lipca / July

„kryzys przysięgowy”
The "oath crisis" takes place

Żołnierze Legionów Polskich internowani w Szczypiornie po odmowie złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec, 1917 r. / NAC
Soldiers of the Polish Legions interned at Szczypiorno after they refused to swear allegiance to the Emperor Wilhelm II of Germany, 1917 / NAC

Rada Regencyjna w Warszawie, 1917 r., od lewej: Józef Ostrowski, abp Aleksander Kakowski, książę Zdzisław Lubomirski / NAC
The Regency Council in Warsaw, 1917., from the left: Józef Ostrowski, Archbishop Aleksander Kakowski, Prince Zdzisław Lubomirski / NAC

15 sierpnia / August

powstanie Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu
The Polish National Committee in Paris is created

12 września / September

powstanie Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w Warszawie
The Regency Council of the Kingdom of Poland is formed in Warsaw

1918

październik / October

powstanie Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego w Krakowie
The Polish Liquidation Committee of Galicia and Teschen Silesia is established in Krakow

7 listopada / November

powstanie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie
The Provisional People's Government of the Republic of Poland at Lublin is organised

10 listopada / November

przyjazd Józefa Piłsudskiego do Warszawy
Józef Piłsudski arrives in Warsaw

Powitanie Józefa Piłsudskiego w Warszawie po przyjeździe z Krakowa, 12 XII 1916 r. / NAC
Józef Piłsudski's welcome in Warsaw after he came from Krakow, 12 December 1916 / NAC

11 listopada / November

przekazanie przez Radę Regencyjną dowództwa nad wojskiem Józefowi Piłsudskiemu – odzyskanie Niepodległości przez Polskę
The Regency Council appoints Józef Piłsudski as Commander-in-Chief of the Polish army – Poland regains independence

14 listopada / November

przekazanie przez Radę Regencyjną Józefowi Piłsudskiemu władzy politycznej
The Regency Council hands political power to Józef Piłsudski

16 listopada / November 16

wysłanie przez Józefa Piłsudskiego do światowych przywódców telegramu notyfikującego powstanie niepodległego państwa polskiego
Józef Piłsudski sends a telegram to world leaders notifying "the existence of the independent Polish State"

General Józef Dowbor-Muśnicki podczas przeglądu 7. Pułku Strzelców Wielkopolskich w trakcie powstania wielkopolskiego, 1919 r. / NAC
Gen. Józef Dowbor-Muśnicki inspecting the 7th Regiment of Greater Poland Mounted Rifles during the Greater Poland Uprising / NAC

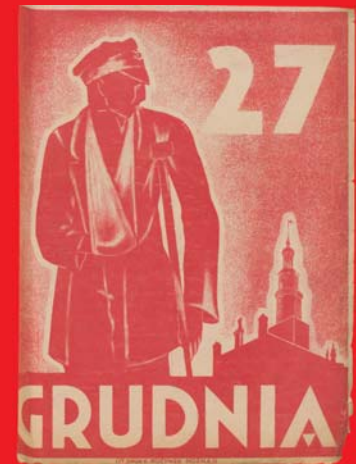
27 grudnia / December 27

wybuch powstania wielkopolskiego
The Greater Poland Uprising breaks out

Powstańcy wielkopolscy z dowódcą frontu północnego płk. Kazimierzem Grudzielskim przy zdobyczym samochodzie pancernym / zbiory prywatne
Greater Poland insurgents, with Col. Kazimierz Grudzielski, commander of the northern front, posing with a trophy armoured vehicle / private collection

Afisz wydany z okazji rocznicy powstania wielkopolskiego / Archiwum Państwowe w Poznaniu
Poster issued on the first anniversary of the Greater Poland Uprising / State Archives in Poznań

1919

18 stycznia / January

początek konferencji pokojowej w Paryżu
The beginning of the Paris Peace Conference

Obrady konferencji pokojowej w Paryżu, 1919 r. / domena publiczna
The proceedings of the Paris Peace Conference, 1919 / public domain

14 lutego / February

wybuch wojny polsko-sowieckiej
The Polish-Soviet War breaks out

28 czerwca / June

podpisanie traktatu wersalskiego
The Versailles Peace Treaty is signed

Podpisanie traktatu wersalskiego ucieńczającego konferencję pokojową w Paryżu, 28 VI 1919 r. / PAP
Signing of the Versailles Peace Treaty ending the Paris Peace Conference, 1919 / PAP

1919

16–24 sierpnia / August

I powstanie śląskie
The First Silesian Uprising

23–28 sierpnia / August

powstanie sejneńskie
The Sejny Uprising

Wacław „Różga” Zawadzki – uczestnik powstania sejneńskiego, sierpień 1919 r. / Sejneńskie Towarzystwo Opieki nad Zabytkami
Wacław „Różga” Zawadzki – the Sejny Uprising, August 1919 / Sejny Society for the Protection of Monuments

1920

21 stycznia / January

zakończenie konferencji pokojowej w Paryżu
The end of the Paris Peace Conference

11 lipca / July

plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu
A plebiscite in Warmia, Masuria and Powiśle is held

Niemiecki plakat propagandowy z czasów plebiscytu. Napis: Oto co czeka nas w Polsce! My, gospodarze, głosujemy za Niemcami! / domena publiczna
German propaganda poster printed during the plebiscite in Warmia and Masuria. It says: "This is what awaits us in Poland! We farmers vote for the Germans!" / public domain

13–25 sierpnia / August

bitwa warszawska
The Battle of Warsaw

Wymarsz wojsk polskich ze stolicy przed bitwą warszawską 1920 r. / PAP
Polish troops leaving Warsaw before the Warsaw Battle, 1920 / PAP

Jerzy Kossak, *Cud nad Wisłą* 15 sierpnia 1920 roku, 1930, olej na płótnie / Muzeum Zamku Królewskiego w Warszawie
Jerzy Kossak, *Miracle on the Vistula*, 15 August 1920, 1930, oil on canvas / The Royal Castle in Warsaw – Museum

19/20–25 sierpnia / August

II powstanie śląskie
The Second Silesian Uprising

18 października / October

zawieszenie broni w wojnie polsko-sowieckiej
a truce in the Polish-Soviet War

J.P. „Do broni! Ustępujcie do armii ochotniczej!", plakat uwerbunkowy z okresu wojny polsko-sowieckiej, 1920 r. / Muzeum Wojska Polskiego
J.P. "To arms. Join the voluntary army!", 1920, an enlistment poster from the time of the Polish-Soviet War / Polish Army Museum in Warsaw

Polskie plakaty propagandowe z okresu plebiscytu na Górnym Śląsku, autor nieznany / domena publiczna
Vote for Poland! You'll be free. Mother, remember me. Vote for Poland.
Polish propaganda posters printed during the plebiscite in Upper Silesia, unknown author / public domain

1921

18 marca / March

podpisanie traktatu ryskiego, kończącego wojnę polsko-sowiecką
The signing of the Riga Treaty ending the Polish-Soviet War

20 marca / March 20

plebiscyt na Górnym Śląsku
A plebiscite in Upper Silesia is organised

III powstanie śląskie – powstańcy z ciężkim karabinem maszynowym Maxim uz. 1908 na podstawie saneczkowej w akcji nad Odrą / NAC
Third Silesian Uprising – insurgents with the Maxim heavy machine gun of WZ 1908 type on a sledge mount in action on the Oder / NAC

2/3 maja / May – 5 lipca / July

III powstanie śląskie
The Third Silesian Uprising

1923

15 marca / March

uznanie wschodniej granicy II RP przez Radę Ambasadorów
The Council of Ambassadors recognises the Eastern frontier of the Polish Republic

#MOJANIEPODLEGŁA
To ogólnopolska akcja społeczno-informacyjna przygotowana przez Oddział Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie z okazji zbliżającej się 100 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Jej celem jest zaproszenie Polaków do przedstawienia, za pośrednictwem mediów społecznościowych, w jaki sposób rozumieją i jak postrzegają pojęcie #MojaNiepodległa”.

Dla jednych to #TRADYCJA i #WOLNOŚĆ, dla drugih #RODZINA, #ZDROWIE, #NAUKA czy #PRACA, dla jeszcze innych zaś...

Pokażcie, czym jest dla Was #MOJANIEPODLEGŁA.

Jak przyłączyć się do akcji? Wystarczy zrobić wpis lub zdjęcie przedstawiające Waszą definicję i zamieścić je na Twitterze, Facebooku, Instagramie czy Snapchacie z hasztagiem #MOJANIEPODLEGŁA.

Więcej informacji: www.mojaniepodlegla.pl

#MOJANIEPODLEGŁA
is an all-Polish social information campaign launched by the Institute of National Remembrance Branch in Szczecin on the occasion of forthcoming hundredth anniversary of regaining independence by Poland.

Its purpose is to encourage Polish people to express – via social media networks – their opinions about how the notion of ‘My Independent’ – #MojaNiepodległa – is understood and perceived in contemporary Poland.

For some it is #TRADITION and #FREEDOM, for others #FAMILY, #HEALTH, #EDUCATION, and #WORK, or...

Show us what ‘my independent’ – #MOJANIEPODLEGŁA – means for you

What to do to join the campaign? It is as simple as contributing your voice in the form of an entry or photo expressing your definition of the Independent on Twitter, Facebook, Instagram, or Snapchat, using the hashtag #MOJANIEPODLEGŁA.

More on: www.mojaniepodlegla.pl

@mojaniepodlegla i/and @IPN.Szczecin

@mojanpieodlegla i/and @IPN_Szczecin

@mojaniepodlegla100

#Moja

NIEPODLEGŁA.

PRENUMERATA:

Z odnośnieniem do domu
lub przesyłką pocztą:

rocznie 24 mk., półrocz-
nie 12 mk., kwartalnie
6 mk., miesięcznie 2 mk.

Numer pojedynczy
20 fenigów.

MONITOR POLSKI

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.

„Monitor Polski“ przyj-
muje ogłoszenia rzado-
we, instytucji społecz-
nych i użyteczności pu-
blicznej, zaś od osób
prywatnych, tylko takie,
które wynikają ze sto-
sunku do władz rzado-
wych i powyższych in-
stytucji.

Cena za wiersz drobnego
pisma (petit) po tekście
1 Mk.

Redakcja i Administracja Pl. Małachowskiego Nr. 4.

Redakcja otwarta od 9—1 i 5—6 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Rada Regencyjna wysłała wczoraj następu-
jące depeze:

Prezydium komisji likwidacyjnej.
Kraków.

Okupacja niemiecka przestaje istnieć. Kom-
endant Piłsudski przyjechał do Warszawy. Wzy-
wamy wszystkich zebranych przedstawicieli
stronnictw do Warszawy, dla utworzenia
Rządu Narodowego. Równobrzmiący telegram
wysyłamy do Poznania do kół polskich posel-
skich.

Rada Regencyjna.

Koło Polskie.—Bazar, Poznań.

Okupacja niemiecka przestaje istnieć. Kom-
endant Piłsudski przybył do Warszawy. Wzy-
wamy wszystkich zebranych przedstawicieli
stronnictw do Warszawy dla utworzenia Rządu
Narodowego. Równobrzmiący telegram wysy-
łamy do Krakowa, do kół polskich poselskich.

Rada Regencyjna.

*

NAJDOSTOJNIEJSZA RADA REGENCYJ-
NA postanowieniem z dn. 9/XI 1918 r. miano-
wała p. Dr. Stefana Iszkowskiego — Szefem
Sekcji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

O D E Z W A.

Z dniem dzisiejszym z rozporządzenia Sze-
fa Sztabu Wojsk Polskich objąłem wojskowe
dowództwo na Warszawę i okolice.

Przyrzekam czuwać nad spokojem i mien-
niem mieszkańców i nie dopuszczę do żadnych
gwałtów i rabunku, przeciw którym zdecydo-
wany jestem natychmiast zbrojnie wystąpić.

Własność wojskowa niemiecka jest z dniem
dzisiejszym przejmowana przez polskie władze
wojskowe. Wobec tego zabraniam samowolne-
go rozbierania żołnierzy niemieckich i rozgra-
biania wojskowych magazynów i składów, gdyż
w ten sposób przepada dla wojska i państwa
polskiego znaczna ilość dobytku wojskowego,
który z łatwością dostać się może w ręce
zbrodnicze.

Proszę ludność, by spokojnie oddała się co-
dziennej pracy i o ile możliwości unikała zgro-
madzania się tłumnego na placach i ulicach,
by nie dawać zbrodniczym elementom okazji
do prowokacji i szerzenia zamętu.

Wzywam wszystkich obywateli mieszkańców
stolicy, by spokojem i posłuchem dla moich
zarządzeń ułatwili mi zadanie ocalenia stołecz-
nego miasta od rozbojów i przelewu krwi.

Warszawa, d. 10 listopada 1918.

Minkiewicz,
pułkownik.

Z Gabinetu Cywilnego.

NAJDOSTOJNIEJSZA RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO

w Warszawie.

Polska ludność m. Białegostoku, przejęta do
głębi serca manifestem, ogłaszającym niepod-
ległość i zjednoczenie Polski, czując w tem
i swoje połączenie w jedną całość państwową
polską, dotychczas sztucznie rozdzieloną, —
składa NAJDOSTOJNIEJSZEJ RADZIE RE-
GENCYJNEJ swój hołd i wdzięczność za krok
śmiały i stanowczy, życząc, by Bóg łaskawy
zesłał naszemu narodowi do przyszłego Sejmu
mężów mądrych i roztropnych, mających na
sercu przedewszystkiem tylko dobro ukocha-
nej Ojczyzny.

M. Białystok, dn. 15 października 1918 r.

(Następują podpisy).

Do

Rządu Królestwa Polskiego
w Warszawie.

Tymczasowa Rada Miejska Król. wolnego
miasta Przemysła, zebrana na uroczystym po-
siedzeniu w dniu 10 października 1918 r., z
powodu ogłoszenia przez Regencję w War-
szawie Niepodległego Państwa, obejmującego
wszystkie ziemie polskie z dostępem do morza
z polityczną i gospodarczą niezawisłością, wy-
raża swoją największą radość, składa hołd Ra-
dzie Regencyjnej, a życząc powodzenia w bu-
dowie własnej państwowości, woła: Niech żyje
Niepodległa, Zjednoczona Polska!

Przemyśl, dnia 10 października 1918 r.

Kierownik

Zarządu Miasta Dr. Włodzimierz Błażowski.

Z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Rząd Sowiecki w Rosji zwrócił się do Rzą-
du Polskiego z propozycją dopuszczenia dypl-
matycznego Przedstawiciela rosyjskiego w Pol-
sce w osobie dr. Marchlewskiego. Przed udzie-
leniem odpowiedzi należy sprawę zawiesić z
punktu widzenia obrony interesów polskich w
Rosji oraz z punktu widzenia politycznej sy-
tuacji międzynarodowej. Wszystkie pogłoski
o rzekomo zapadłej decyzji, jak i o rzekomem
stanowisku w tej sprawie przedstawiciela Pol-
skiego Aleksandra Lednickiego w Rosji nie od-
powiadają rzeczywistości.

*

Wobec ogłoszenia w pismach warszawskich
przedrukowanych z „Dziennika Poznańskiego“
2 rzekomych not hr. Ronikiera i Sekretarza
Stanu, dr. Solfa, stwierdza się, że podobne no-
ty wysłane względnie otrzymane nie zostały.
Rzekome dokumenty są wyciągiem i to nieści-
ślym w ważnych szczegółach ze sprawozdania
hr. Ronikiera do Departamentu Stanu z jego
ustnej rozmowy z niemieckim Sekretarzem
Stanu.

Z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W ostatnich czasach zdarza się, że partje
uchodźców, powracających do kraju, są zatrzy-
mywane po drodze w obozach kwarantanno-
wych na czas dłuższy. Wywołuje to częste
skargi ze strony uchodźców. Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że ten niepo-
żądany stan rzeczy, według informacji władz

okupacyjnych, które, jak wiadomo, mają dotąd
w swych rękach drogi żelazne, jest następstwem
dotkliwego braku wagonów. Ministerstwo czyni
stale starania o dostarczenie potrzebnej ilo-
ści wagonów przez władze niemieckie, które
przyrzekły wznówić normalny ruch reemigra-
cyjny, skoro tylko okaże się to możliwym. Nad-
mienić należy, że od pewnego czasu przerwa-
ny jest ruch kolejowy na granicy okupacji
niemieckiej i Wielkorusji.

Z Ministerstwa Spraw Wojskowych.

1) W celu jaknajszybszego wyszkolenia woj-
skowego zgłaszającej się młodzieży inteligent-
nej z kwalifikacjami naukowymi jednorocznych
ochotników przystępuje się do utworzenia „Le-
gji akademickich“ przy pułkach okręgowych
warszawskim, łódzkim i piotrkowskim.

2) Dla przyjęcia do Legji kandydaci winni
składać: a) metrykę urodzenia i b) świadectwo
szkolne o ukończeniu przynajmniej sześciu klas
uczelni średniej.

Zapisy uregulują dowódcy pułków okręgo-
wych, przytem mieszkańcy okręgów: warszaw-
skiego, łomżyńskiego, siedleckiego i lubelskie-
go winni zgłaszać się do warszawskiego pułku
okręgowego, okręgów wrocławskiego, kaliskie-
go, łowickiego i łódzkiego do łódzkiego, pozos-
tałych zaś okręgów do piotrkowskiego pułku
okręgowego.

3) W miarę napływu przyjętych kandyda-
tów należy formować z nich kompanie według
etatów piechoty.

Kadry oficerów i podoficerów w miarę po-
rzeb i możliwości wydzieli dowództwo I-ej bry-
gady, względnie wydział personalny.

4) Pomieszczenie, strawa, służba i wyszko-
lenie żołnierskie. W miarę jednak możliwości
służbowej i odpowiedniego umotywowania ze-
zwalane być może mieszkanie poszczególnych
ochotników poza służbą w mieszkaniach pry-
watnych.

5) Legje akademickie podlegają bezpośrednio
dowódcy pułku okręgowego danego okręgu
wojskowego, który winien mieć baczenie nad pra-
widłowym i intensywnym tokiem zajęć Legji.

Za szefa sztabu

(podp.) Zagórski, podpułkownik.

KRONIKA POLITYCZNO-SPOŁECZNA.

Do ludności wolnej, niepodległej Polski. W Kra-
kowie pojawiła się odezwa następująca:

Polska komisja likwidacyjna, sprawująca prowizo-
ryczne rządy w Galicji aż do powstania jednolitego
Rządu polskiego zjednoczonych, wolnych wszystkich
działnic Polski, wzywa całą ludność do wspólnej, łącz-
nej pracy nad budową Ojczyzny.

Podstawą pracy jest spokój, bezpieczeństwo pu-
bliczne i poszanowanie wszelkich podstaw życia spo-
łecznego, a więc przedewszystkiem kładzie, chociażby
prowizorycznej władzy.

Polska komisja likwidacyjna zamianowała dla każ-
dego powiatu komisarza F. K. L., poczyniła przytem
konieczne zmiany, powołując na to stanowisko nie-
tylko wytrawnych urzędników, ale także obywateli
ze wszystkich warstw społeczeństwa, posiadających
zaufanie ludności i dających rękojmię, że w imię
zgody, słuszności i prawa dla dobra ogólnego pracu-
wać będą.

Niechaj więc wszyscy staną teraz do szeregu, do
pracy w zgodzie i łączności.

Pamiętajmy, że przetrwać nam trzeba może cięż-
kie jeszcze chwile, że musimy zabezpieczyć rodziny
nasze przed klęską głodową, organizować się musi-
my, jak przystało na społeczeństwo dojrzałe, do ob-
jęcia naszych ziem w zarząd własny.

Niezgoda, waśnie, zaburzenia spokoju i ładu by-
łyby w tej chwili zbrodnią ciężką wobec społeczeń-
stwa i Ojczyzny!

PRENUMERATA:
Z odnośnikiem do domu
lub przesyłką pocztą:
rocznie 24 mk., półrocznie
12 mk., kwartalnie
6 mk., miesięcznie 2 mk.
Numer pojedynczy
20 fenigów.

MONITOR POLSKI

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.
„Monitor Polski” przyjmuje ogłoszenia rządowe, instytucji społecznych i użyteczności publicznej, zaś od osób prywatnych, tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.
Cena za wiersz drobnego pisma (petit) po tekście 1 mk.

Redakcja i Administracja PL Małachowskiego Nr. 4.

Redakcja otwarta od 9—11 5—6 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

RADA REGENCYJNA DO NARODU POLSKIEGO.

Wobec grożącego niebezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, dla ujednostajnienia wszelkich zarządzeń wojskowych i utrzymania porządku w kraju Rada Regencyjna przekazuje władzę wojskową i naczelną dowództwo wojsk polskich jej podległym Brygadjerowi Józefowi Piłsudskiemu.

Po utworzeniu Rządu Narodowego, w którego ręce Rada Regencyjna zgodnie ze swymi poprzednimi oświadczeniami zwierzechną władzę państwową złoży, Brygadjer Józef Piłsudski władzę wojskową, będącą częścią zwierzechniej władzy państwowej, temuż Rządowi Narodowemu zobowiązuje się złożyć, co stwierdza podpisaniem tej odezwy.

Dan w Warszawie, d. 11 listopada 1918 r.

† Aleksander Kakowski
L. S. Józef Ostrowski
Zdzisław Lubomirski.

Józef Piłsudski.

OBYWATELE I OBYWATELKI!

Od dziś obejmuję naczelną komendę nad siłą zbrojną Polski.

Wielki przewrót w Niemczech postawił na straży interesów narodu niemieckiego rząd ludowo-socjalistyczny.

Okupacja w Polsce przestaje istnieć. Żołnierze niemieccy opuszczają naszą ojczyznę.

Rozumiem w pełni rozgoryczenie, jakie we wszystkich kołach społeczeństwa obudziły rządy okupantów.

Pragnę jednak, abyśmy nie dali się porwać uczuciom gniewu i zemsty.

Wyjazd władz i wojsk niemieckich musi odbyć się w najzupełniejszym porządku.

Nikt niepowołany nie ma prawa występować z jakiegokolwiek zarządzeniami w stosunku do uchodzących żołnierzy.

Radzie żołnierskiej, utworzonej przez garnizon niemiecki w Warszawie, wskazałem, by w okresie niezbędnym dla ukończenia odjazdu rozkazała wszystkim załogom i placówkom zachowywać się tak, jak tego wymaga nowy stan rzeczy, zarówno w Polsce, jak w Niemczech.

Obywatele! Wzywam Was wszystkich do zachowania zimnej krwi, do równowagi i spokoju, jaki powinien panować w narodzie, pewnym swej wielkiej i świetnej przyszłości.

Warszawa, dnia 12 listopada 1918 r.

Józef Piłsudski.

*

Rada Regencyjna zwróciła się w dniu 11 listopada 1918 r. do mnie z prośbą o podjęcie się utworzenia Rządu Narodowego, w którego ręce gotowa jest złożyć swą władzę.

Porozumiałem się również z Tymczasowym Rządem Ludowym Republiki Polskiej w Lublinie i postanowiłem wezwać przedstawicieli stronnictw celem poznania ich zapatrywań na tę sprawę.

Warszawa, dnia 12 listopada 1918 r.

Józef Piłsudski.

*

Na mocy art. 18 dekretu o tymczasowej organizacji władz naczelnych w Państwie Polskim (dz. pr. № 1) Rada Kierowników Ministerstw w dniu 11 listopada 1918 r. uchwaliła co następuje:

1) Tworzy się Tymczasowy Urząd dla spraw powrotu przez Polskę do Rosji jeńców rosyjskich. Zadaniem Urzędu jest zorganizowane przeprowadzenie jeńców rosyjskich do wschodnich granic Polski, z zachowaniem porządku i bezpieczeństwa w kraju.

2) Na czele Urzędu stać będzie Komisarz Rządu, na którego wkłada się obowiązek wykonania niniejszej uchwały. Komisarz Rządu znosi się bezpośrednio z Ministrami i przedkłada swe wnioski Radzie Ministrów.

3) Zastrzega się rozciągnięcie funkcji Urzędu na sprawy przeprowadzenia powrotu jeńców i robotników polskich.

*

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa z dniem dzisiejszym o godz. 1-ej po poł. przeszła w ręce polskie.

Zarząd tworzą: p. Stanisław Karpifski, jako przewodniczący Zarządu, p. Zygmunt Chamię, jako zastępca przewodniczącego.

Wszystkie walory pozostają w skarbu. Skarbiec znajduje się pod ochroną wojska polskiego.

Kasa jest nadal czynna, jak dotąd, od godz. 9—3 po poł.

Marka polska pozostaje nadal monetą obiegową, zgodnie z obowiązującym prawem o walucie.

Warszawa, dn. 11 Listopada 1918.

Polski Komisarz Rządowy
Józef Englich.

*

NAJDOSTOJNIEJSZA RADA REGENCYJNA postanowieniem z dn. 9 XI. b. r. mianowała p. Zygmunta Rymowicza — Sędzią Sądu Najwyższego w Warszawie,
p. Lucjana Bochwicę — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;
p. Wacława Szyszkowskiego — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;
p. Władysława Zywickiego — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;
p. Edwarda Rolę — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;
p. Włodzimierza Kańskiego — Sędzią Okręgowym w Piotrkowie;
p. Józefa Kuzyńskiego Prokuratorem Sądu Okręgowego w Radomiu.

DZIAŁ NIURZĘDOWY.

Naczelné Dowództwo Wojsk Polskich.

ROZKAZ DZIENNY L. 1.

Warszawa, dnia 12 listopada 1918 r.

ŻOŁNIERZE!

Obejmuję nad Wami komendę w chwili, gdy serce w każdym Polaku bije silniej i żywiej,

gdy dzieci Naszej Ziemi ujrzały słońce swobody w całym jej blasku. Z Wami razem żyjęm wzruszenie tej godziny dziejowej, z Wami razem ślubuję życie i krw' swoją poświęcić na rzecz dobra Ojczyzny i szczęścia Jej obywateli.

Żołnierze! W ciągu wojny światowej, w różnych miejscach i warunkach tworzyli się próby formacji wojskowych polskich. Przy kalectwie — zdawało się — nieuleczalnym naszego Narodu próby nawet, gdy były szczerne i bohaterkie, były z konieczności karle i jednostronne. Pozostałością tych stosunków jest niejednolitość szkodliwa wojsku. Liczę na to, że każdy z Was potrafi siebie przezwyciężyć i zdobędzie się na wysiłek dla usunięcia różnic i tarć, klik i zaścianków w wojsku, dla szybkiego wytworzenia poczucia koleżeństwa i ułatwienia pracy.

Żołnierze! Cały Nasz Naród staje teraz przed zagadnieniami, które rozwiązać będzie mógł tylko przy nadzwyczajnym wysiłku i naprężeniu swej siły i woli. W swoim zakresie zagadnienia to stają i przed nami. Rozwiązać je będzie nam tem trudniej, że twarzą naszą służba nakłada nieraz ciężaru więcej na uczucia i serce żołnierza. Zarówno w najradośniejszej jak najcięższych chwilach żołnierz musi być opanowanym i zrównoważonym, zdolnym do wykonania swego zadania w porządku i dokładnie. Wykroczenia pod tym względem są tem łatwiejsze, gdy wszystko dokoła w tej podniecającej chwili nie ma tych dodatkowych ciężarów, jakie zawsze na sobie niesie żołnierz.

Chciałbym, abym pod tym względem nie potrzebował robić Wam wyrzutów i abym mógł, zdając sprawę ze swych czynności przed narodem, powiedzieć sumiennie o sobie i o Was, że byliśmy nie tylko pierwszymi ale i dobrymi żołnierzami zmartwychwstałej Polski.

Rozkaz ten przeczytać przed frontem podwładnych mi oddziałów.

Józef Piłsudski.

Za zgodność:

T. Rozwadowski,
generał dywizji.

Z Prezydium Rady Ministrów.

Rada Kierowników Ministerstw przysłała do przekonania, że przetransportowanie jeńców rosyjskich przez Polskę z powrotem do Rosji da się najlepiej uskutecznić przy najwydatniejszym wysiłku pomocy Rady Głównej Opiekuńczej i sieci jej organizacji w kraju.

Prezesowi R. G. O., księciu Eustachemu Sapieże, powierzono też kierownictwo utworzonego dla tej sprawy Tymczasowego Urzędu państwowego.

Z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Poseł i minister pełnomocny Austro-Węgier, p. Ugron, nadesłał do ministerstwa spraw zagranicznych oświadczenie następujące:

„Niezależnie od zmian, jakie zaszły w ostatnich czasach w wewnętrznym układzie politycznym monarchii Austro-Węgierskiej, ta ostatnia nie przestaje aż do nowego oświadczenia istnieć z punktu widzenia międzynarodowego jako państwo samoistne. Wobec tego legacja Austriacko-Węgierska, rezydująca w Warszawie, winna być uważana jako misja dyplomatyczna akredytowana przy Rządzie Polskim, przypada jej też według instrukcji tak dziś, jak i w przeszłości, przedstawicielstwo

Citizens of Poland!

Today, I assume supreme command over the military force of Poland.

A great coup d'état in Germany has formed a people's democratic government to protect interests of the German nation.

The occupation in Poland ceases to exist.

German soldiers are leaving our country.

I fully understand bitter feelings brought about by the rule of the occupants.

Nevertheless, I want us not to be carried away by hatred and revenge.

German political authorities and military forces have to leave in full order.

No unauthorised person shall be allowed to impose any regulations on the withdrawing troops.

I have indicated to the Soldiers' Council established in Warsaw by the German garrison that for the time necessary to complete their withdrawal an order should be issued to all garrisons and posts to act and operate adequately to the new state of affairs, both in Poland, and in Germany. Citizens! I therefore call upon all of you to keep your composure and stay calm and quiet as befits the nation sure of its great and glorious history.

Józef Piłsudski,
Warsaw, 12 November 1918

Obywatele i Obywatelki!

Od dziś obejmuję naczelną komendę nad siłą zbrojną Polski.

Wielki przewrót w Niemczech postawił na straży interesów narodu niemieckiego rząd ludowo-socjalistyczny.

Okupacja w Polsce przestaje istnieć.

Żołnierze niemieccy opuszczają naszą ojczyznę.

Rozumiem w pełni rozgorzyczenie, jakie we wszystkich kołach społeczeństwa obudziły rządy okupantów.

Pragnę jednak, abyśmy nie dali się porwać uczuciom gniewu i zemsty.

Wyjazd władz i wojsk niemieckich musi odbyć się w najzupełniejszym porządku.

Nikt niepowołany nie ma prawa występować z jakimikolwiek zarządzeniami w stosunku do uchodzących żołnierzy.

Radzie żołnierskiej, utworzonej przez garnizon niemiecki w Warszawie, wskazałem, by w okresie, niezbędnym dla ukończenia odjazdu rozkazała wszystkim załogom i placówkom zachowywać się tak, jak tego wymaga nowy stan rzeczy, zarówno w Polsce, jak w Niemczech.

Obywatele! Wzywam Was wszystkich do zachowania zimnej krwi, do równowagi i spokoju, jaki powinien panować w narodzie. pewnym swej wielkiej i świetnej przyszłości.

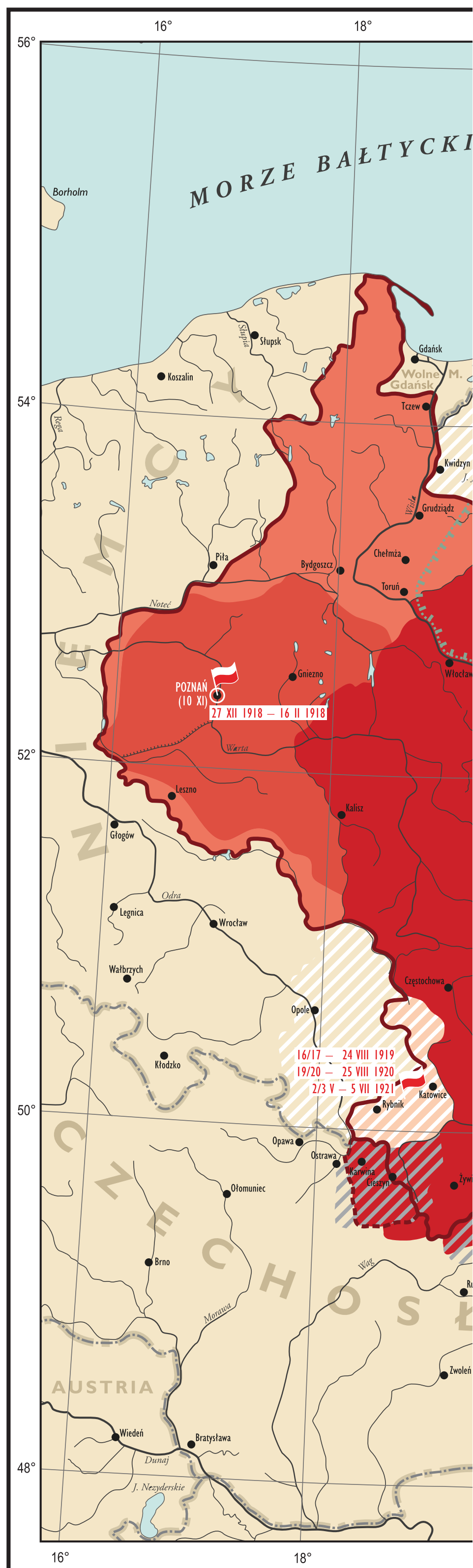
Józef Piłsudski

Warszawa 12 listopada 1918 r.

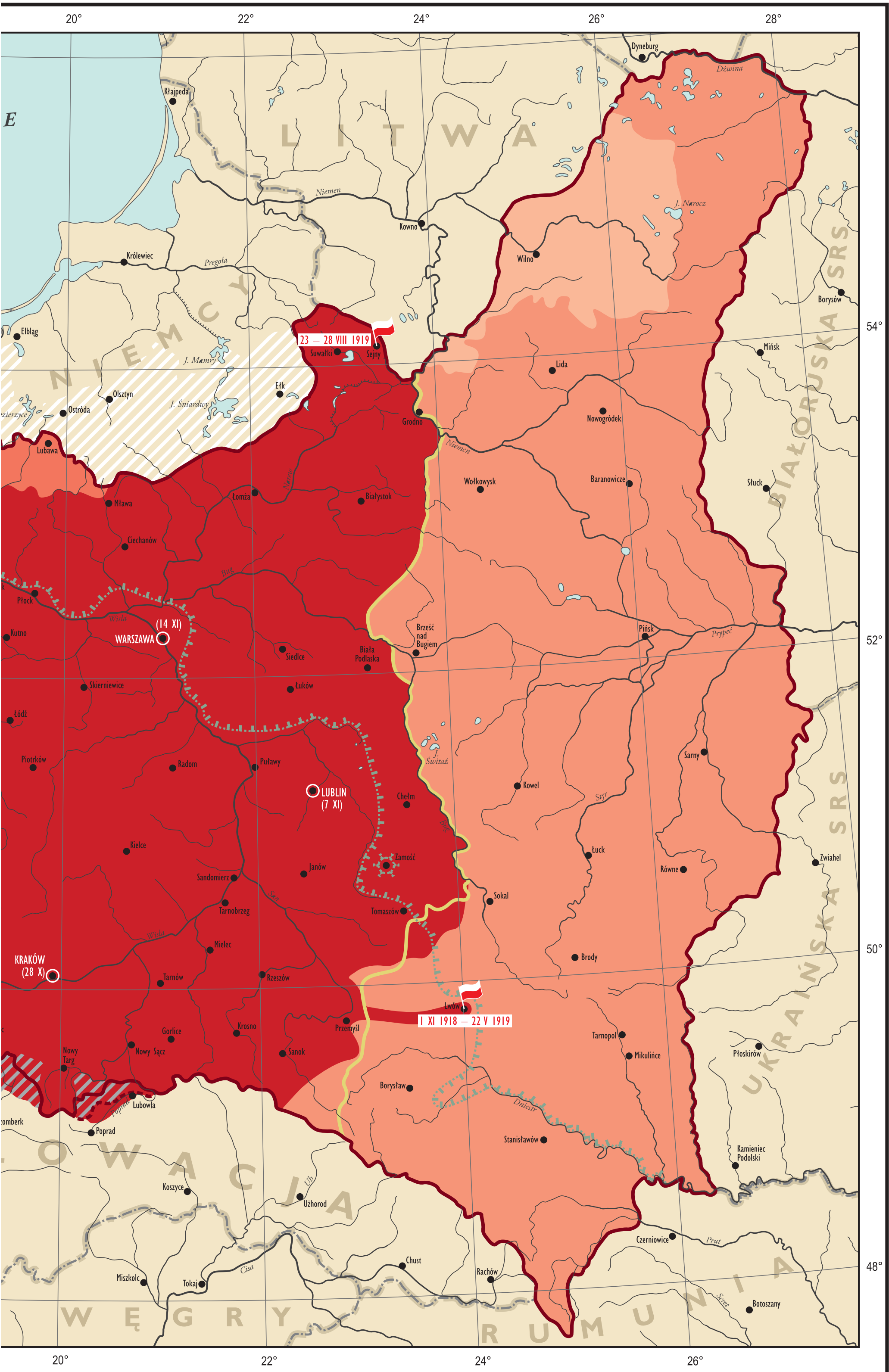
KSZTAŁTOWANIE GRANIC POLSKI W LATACH 1918–1923 THE SHAPING OF POLAND'S BORDERS IN 1918–1923

- tereny wyzwolone spod zaborów od 31 X do 22 XI 1918 r.
territories liberated from the partitions between
31 October to 22 November 1918
- część Wielkopolski wyzwolona do 16 II 1919 r.
w wyniku powstania wielkopolskiego
part of Greater Poland liberated to 16 February 1919
as a result of the Greater Poland Uprising
- część Pomorza i Wielkopolski przyznane Polsce traktatem
wersalskim (28 VI 1919 r.)
part of Pomerania and Greater Poland granted to Poland
by the Treaty of Versailles
- ziemie wschodnie przyznane Polsce traktatem ryskim
(18 III 1921 r.) po wojnie polsko-sowieckiej 1919–1921
eastern lands granted to Poland by the Treaty of Riga
after the Polish-Soviet War 1919–1921
- terytorium tzw. Litwy Środkowej inkorporowanej 18 IV 1922 r.
territory of the so-called Central Lithuania incorporated
to Poland on 18 April 1922
- część Górnego Śląska przyznana Polsce w wyniku
III powstania śląskiego
part of Upper Silesia granted to Poland as a result
of the Third Silesian Uprising
- obszary, na których odbyły się plebiscyty
areas where the plebiscites took place
- granica polsko-czechosłowacka 1 stycznia 1919 r. *
the Polish-Czechoslovak border on January 1, 1919 *
* końcowy przebieg granicy polsko-czechosłowackiej ustalony
został decyzją Rady Ambasadorów 28 VII 1920 r.
* the final Polish-Czechoslovak border was established by
the decision of the Conference of Ambassadors on July 28, 1920
- obszary, na których postanowione plebiscyty nie odbyły się
areas where ordered plebiscites were not held
- ostateczne granice Polski w 1923 r.
final borders of Poland in 1923
- LUBLIN (7 XI) ośrodki władzy polskiej w 1918 r. i daty dniowe ich powstania
centres of Polish power in 1918 and dates of their establishment
- ogniska powstań oraz walk o niepodległość
outbreaks of uprisings and struggles for independence
- linia Curzona wg jego noty z 11 VII 1920 r.
Curzon's line as in his note of 11 July 1920
- zachodni zasięg wojsk sowieckich latem 1920 r.
western reach of the Soviet troops in the summer of 1920

Autor mapy / Map's author:
Kamila Łucjan

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

JÓZEF

PIK
SU
SK

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Józef Piłsudski (1867–1935), przywódca ruchu niepodle- głościowego, marszałek Polski.

Był przywódcą Organizacji Bojowej Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) oraz inicjatorem powstania tajnego Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckiego; obie organizacje stały się podstawą dla utworzonych w 1914 r. brygad Legionów Polskich.

Równoległe do nich Piłsudski powołał konspiracyjną Polską Organizację Wojskową (POW). W 1917 r. wraz z legionistami odmówił złożenia przysięgi na „wierność braterstwo broni z wojskami Niemiec i Austro-Węgier”, co było powodem aresztowania go przez Niemców i osadzenia w twierdzy magdeburgskiej.

10 listopada 1918 r. wrócił do Warszawy, a w kolejnych dniach (11–14 listopada) objął wojskową i polityczną władzę zwierzchnią w kraju. 16 listopada wysłał do światowych przywódców telegram notyfikujący powstanie państwa polskiego.

20 lutego 1919 r. objął urząd Naczelnika Państwa, który miał sprawować do wyborów. Dowodził polskimi siłami zbrojnymi w walkach o Małopolskę Wschodnią z Ukraińcami i wojnie polsko-sowieckiej 1919–1920 r. W tym czasie stał na czele Rady Obrony Państwa.

Był jednym z głównych autorów zwycięstwa w bitwie warszawskiej i bitwie niemeńskiej.

Półtora wieku walk, krwawych nieraz i ofiarnych, znalazło swój triumf w dniu dzisiejszym. Dzisiaj mamy wielkie święto narodu, święto radości po długiej, ciężkiej nocy cierpień [...].

Orędzie wygłoszone podczas otwarcia Sejmu Ustawodawczego, 10 II 1919 r.

Józef Piłsudski (1867–1935), leader of the independent movement, marshal of Poland.

He was the commander of the Combat Organisation of the Polish Socialist Party (PPS) and initiator of the establishment of the underground Union of Active Struggle and Riflemen's Association, which later became the basis for the formation in 1914 of the Polish Legions.

At the same time he created the underground Polish Military Organisation (POW). In 1917 he refused to swear “fidelity in arms with the German and Austrian forces,” which resulted in his arrest by the Germans in July 1917 and imprisonment in Magdeburg.

On 10 November 1918 returned to Warsaw, where during the following days (11–14 November) he was accepted as head of state and commander in chief of the Polish army. On 16 November he sent a telegram to the leaders of the Entente states notifying “the existence of the independent Polish State”.

On 20 February 1919 he was appointed Chief of State until future elections. He commanded the Polish armed forces in fights for eastern parts of Little Poland against the Ukrainians, and in the Polish-Soviet War of 1919–1920. At this time he presided over the Council for Defence of the Nation.

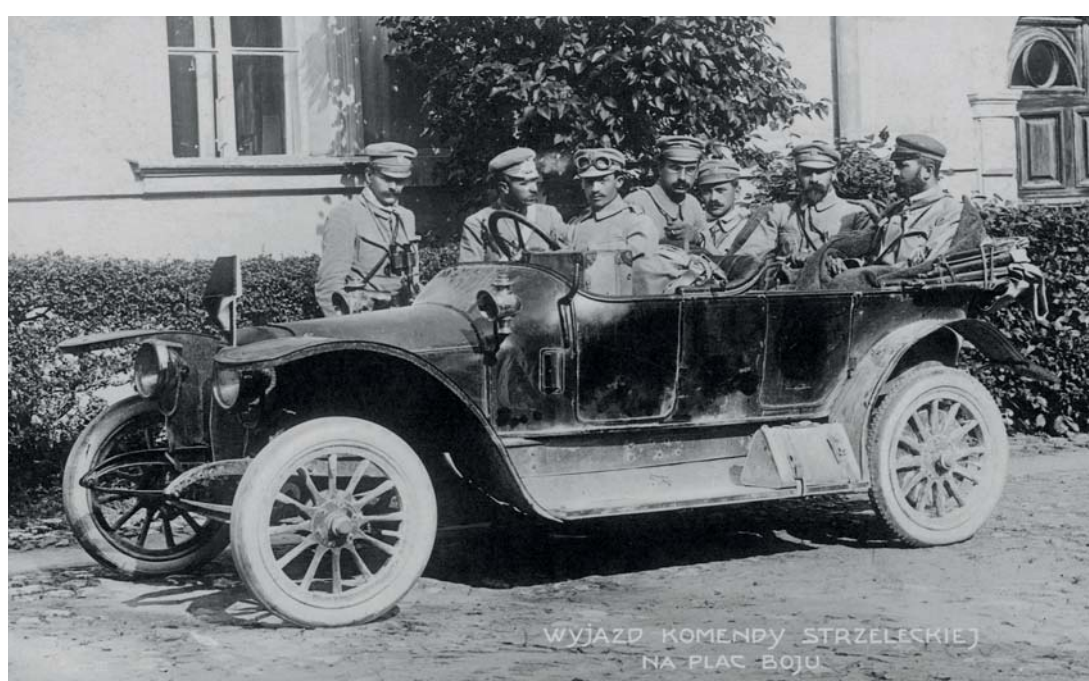
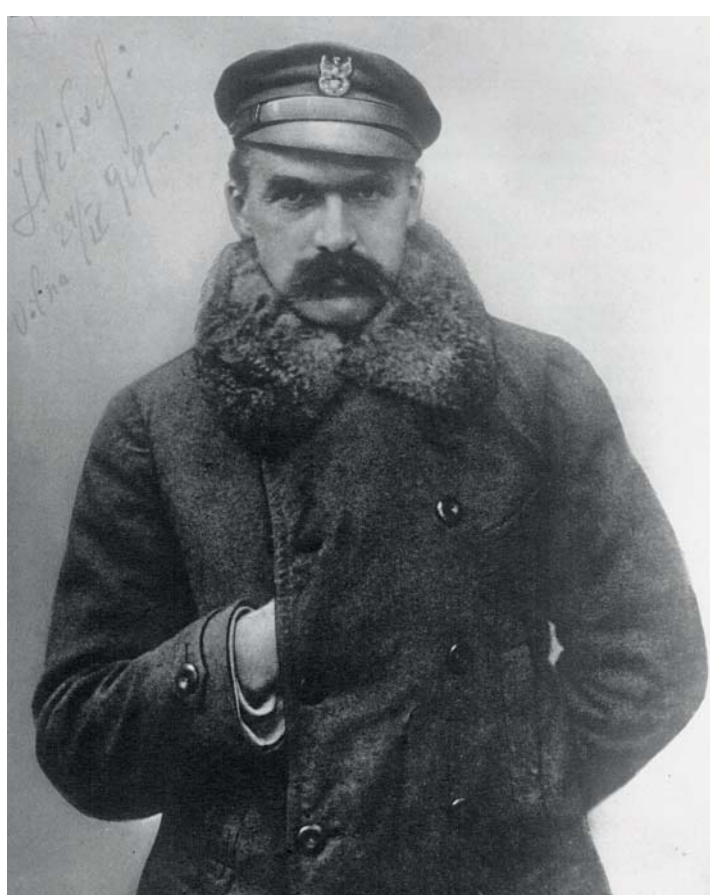
He was one of the principal contributors to the victory in the Battles of Warsaw and of the Niemen River.

On this day, a century and a half of fights, often bloody and murderous, found their triumph. Today we celebrate a great national feast, the feast of joy after a long, and terrible night of suffering [...].

The address delivered during the opening ceremony of the Legislative Sejm, 10 February 1919.

**PIŁ
SUD
SKI**

Uroczystości imieninowe Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. 19 III 1925 r. Marszałek w towarzystwie generałów Wojska Polskiego / NAC
Józef Piłsudski's name-day celebrations in Sulejówek, March 19, 1925. Marshal in the company of the generals of the Polish Army / NAC

Józef Piłsudski, 1926 r. / Biblioteka Narodowa Francji
Józef Piłsudski, 1926 / National Library of France

Żołnierze Pierwszej Kompanii Kadrowej w samochodzie Panhard-Levassor w Kielcach, w sierpniu 1914 r. Widoczni od lewej: Michał Sokolnicki, Władysław Belina_Prażmowski, szofer Michał Sawicki, Kazimierz Sosnkowski, Mieczysław Trojanowski, Józef Piłsudski, Walery Staurek / NAC
Soldiers of the First Cadre Company in Panhard-Levassor car in Kielce, August 1914. From the left: Michał Sokolnicki, Władysław Belina_Prażmowski, chauffeur Michał Sawicki, Kazimierz Sosnkowski, Mieczysław Trojanowski, Józef Piłsudski, Walery Staurek / NAC

#MOJA

NIEPODLEGŁA.

ROMAN
DMOWSKI

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**Roman Dmowski (1864–1939),
główny twórca ruchu
narododemokratycznego
(Narodowa Demokracja,
endecja), pisarz polityczny.**

Przeciwnik ruchu rewolucyjnego, zwolennik tezy,
że dla Polski większym zagrożeniem są Niemcy niż Rosja.

Powołał Komitet Narodowy Polski, uznany za oficjalną
reprezentację dyplomatyczną Polaków.

Skutecznie zabiegał o utworzenie Armii Polskiej
we Francji (powstała w 1917 r.).

Był polskim delegatem na konferencję pokojową
w Paryżu, w czasie której aktywnie zabiegał o kształt
polskiej granicy zachodniej; był też sygnatariuszem
traktatu wersalskiego, kończącego obrady konferencji.
Dmowski uważał, że dla młodego państwa polskiego
będzie lepiej, jeśli jego granice nie zostaną zbyt
rozciągnięte w kierunku wschodnim, a wszystkie
mniejszości narodowe się zasymilują.

W czasie wojny polsko-sowieckiej wchodził w skład
Rady Obrony Państwa.

*Jesteśmy różni, pochodzimy z różnych stron
Polski, mamy różne zainteresowania, ale łączy
nas jeden cel. Cel ten to Ojczyzna, dla której
chcemy żyć i pracować.*

R. Dmowski, *Mysli nowoczesnego Polaka* (1903)

**Roman Dmowski (1864–1939),
a chief contributor
to the national democratic
movement (the National
Democracy, ND), and political
writer.**

He was an opponent of revolutionary methods
of establishing an independent Poland, in favour
of the thesis that Germany posed a greater threat
to Poland than Russia.

He created the Polish National Committee recognised as
the official diplomatic representation of the Polish people.

He successfully sought to create the Polish Army
in France (it was formed in 1917).

He was a Polish delegate to the Paris Peace Conference,
and in June 1919 he signed the Treaty of Versailles.
He fought for a Polish western frontier, as in his opinion
Poland should not be stretched too far east, and all its
minorities should assimilate.

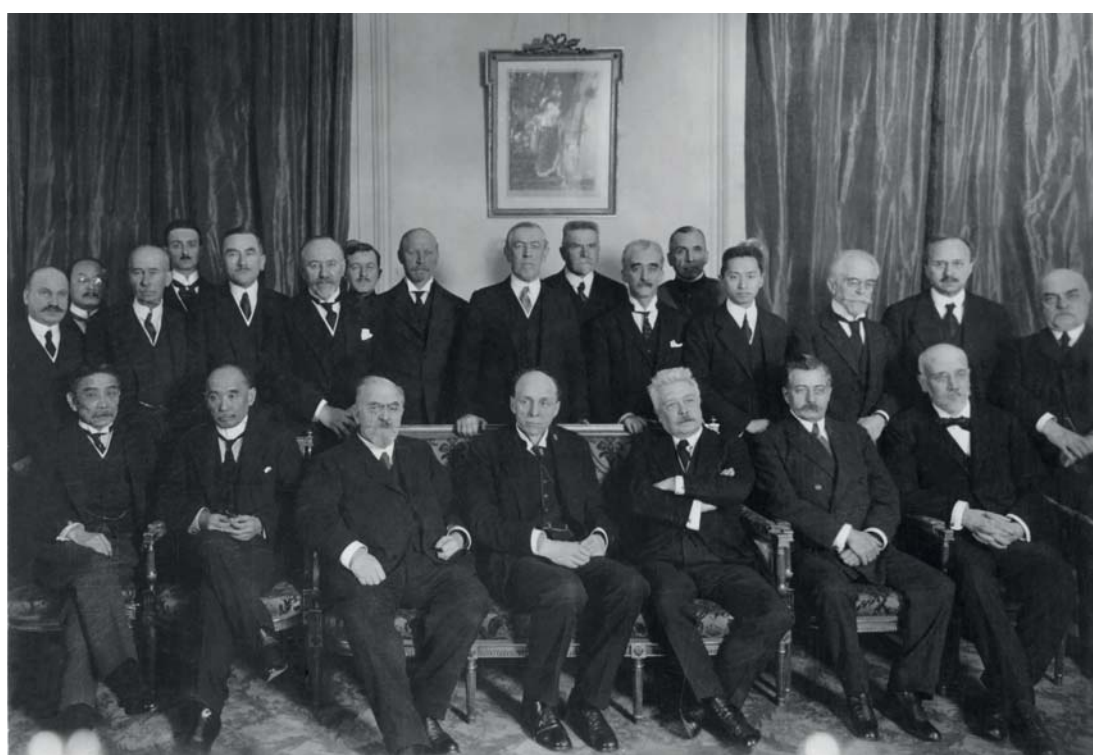
During the Polish-Soviet War he was a member
of the Council for Defence of the Nation.

*We are different, we come from different parts
of Poland, we have different interests, but we
share one goal. This goal is our Fatherland
for which we want to live and work.*

R. Dmowski, *Mysli nowoczesnego Polaka* [Thoughts of a Modern Pole] (1903)

RO
MAN
DMOWOW
SKI

Członkowie komisji ds. Ligi Narodów podczas konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. W górnym rzędzie piąty od lewej stoi Roman Dmowski / „Le Pays de France”, Wikimedia Commons
Members of the commission of the League of Nations at the Paris Peace Conference, 1919. Roman Dmowski stands in the top row fifth from the left. / “Le Pays de France”, Wikimedia Commons

Roman Dmowski, zdjęcie portretowe, 1919 r. / Biblioteka Kongresu
Roman Dmowski, head-and-shoulders portrait, 1919 / Library of Congress

#moja

NIEPODLEGŁA.

IGNACY
JAN

PA
DE
REW
SK

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Ignacy Jan Paderewski (1860–1941), światowej sławy pianista.

W czasie I wojny światowej działał w Generalnym Komitecie Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce.

W 1915 r. koncertował w Stanach Zjednoczonych, gdzie działał na rzecz sprawy polskiej; zabiegom Paderewskiego przypisuje się wyodrębnienie w słynnym orędziu prezydenta Woodrowa Wilsona (8 I 1918 r.) osobnego punktu o konieczności utworzenia niepodległego państwa polskiego z dostępem do morza.

Od sierpnia 1917 r. Paderewski był przedstawicielem Komitetu Narodowego Polskiego w Stanach Zjednoczonych.

W grudniu 1918 r., mimo sprzeciwu władz niemieckich, przybył do Poznania, co dało impuls do wybuchu powstania wielkopolskiego.

W styczniu 1919 r. został premierem i ministrem spraw zagranicznych RP.

Razem z Romanem Dmowskim reprezentował Polskę na konferencji pokojowej w Paryżu i był sygnatariuszem traktatu wersalskiego.

Żaden z narodów na świecie nie może się poszczycić takim jak nasz bogactwem uczuć i nastrojów. [...] Może w tym tkwi czar nasz ujmujący, a może też to i wada wielka!

Mowa wygłoszona przez Paderewskiego z okazji Roku Szopenowskiego, 1910 r.

—

IGNACY
JAN
PADEREWSKI

—

Ignacy Jan Paderewski (1860–1941), a world famous pianist.

During World War I he was an active member of the General Relief Committee for the Victims of the War in Poland.

In 1915 he gave concerts in the United States, where he promoted the Polish interests and urged President Woodrow Wilson to support the cause of Polish independence. The fact that Wilson included Poland's independence as the thirteenth of his Fourteen Points is contributed to Paderewski's efforts.

From August 1917 on, he was a representative of the Polish National Committee in the United States.

In December 1918, despite protests of the German authorities, he came to Poznań, which sparked the outbreak of the Greater Poland Uprising.

In January 1919 he was appointed prime minister and minister of foreign affairs of the Polish Republic.

Together with Roman Dmowski, he represented Poland at the Paris Peace Conference and was a signatory of the Versailles Treaty.

There is no other nation in the world that could boast a richness similar to that of our nation of feelings and moods. [...] Maybe this is part of our winsome charm, or maybe this is our great fault!

Paderewski's speech delivered on the occasion of the Chopin's Year, 1910

J.J. Paderewski przy fortepianie, 1925 r. / NAC
J.J. Paderewski at the piano, 1925 / NAC

J.J. Paderewski w Waszyngtonie, 1916 r. / Biblioteka Kongresu
J.J. Paderewski in Washington, D.C., 1916 / Library of Congress

J.J. Paderewski ze swoją żoną Heleną, 1927 r. / NAC
J.J. Paderewski with his wife Helena, 1927 / NAC

J.J. Paderewski, zdjęcie portretowe, 1919 r. / NAC
J.J. Paderewski, head-and-shoulder portrait, 1919 / NAC

#Moja

NIEPODLEGŁA.

WINCENTY

WILKOS

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**Wincenty Witos (1874–1945),
działacz ludowy, od 1895 r.
związany ze Stronnictwem
Ludowym w Galicji.**

Początkowo wspierał ideę Legionów Polskich, widząc w Austro-Węgrzech gwaranta powstania polskiej państwowości.

Od 1915 r. zaczął popierać ideę endecji zbliżenia z państwami zachodnimi.

Jesienią 1918 r. stanął na czele Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie, przejmującej władzę w zachodniej części zaboru austriackiego.

W czasie wojny polsko-sowieckiej był premierem oraz członkiem Rady Obrony Państwa.

*Trzeba ratować Ojczyznę, trzeba jej oddać
wszystko – majątek, krew i życie, bo ta ofiara
stokrotnie się opłaci, gdy uratujemy państwo
od niewoli i hańby.*

Odezwa Do Braci Włościan na wszystkich ziemiach polskich, 30 VII 1920 r.

WIN
CENTY
TY
WI
TOS

**Wincenty Witos (1874–1945),
an agrarian movement
activist. From 1895 he was
a member of the Peasant's
Party in Galicia.**

Initially, he supported the idea of Polish Legions, perceiving Austro-Hungary as the guarantor of the emergence of Polish statehood.

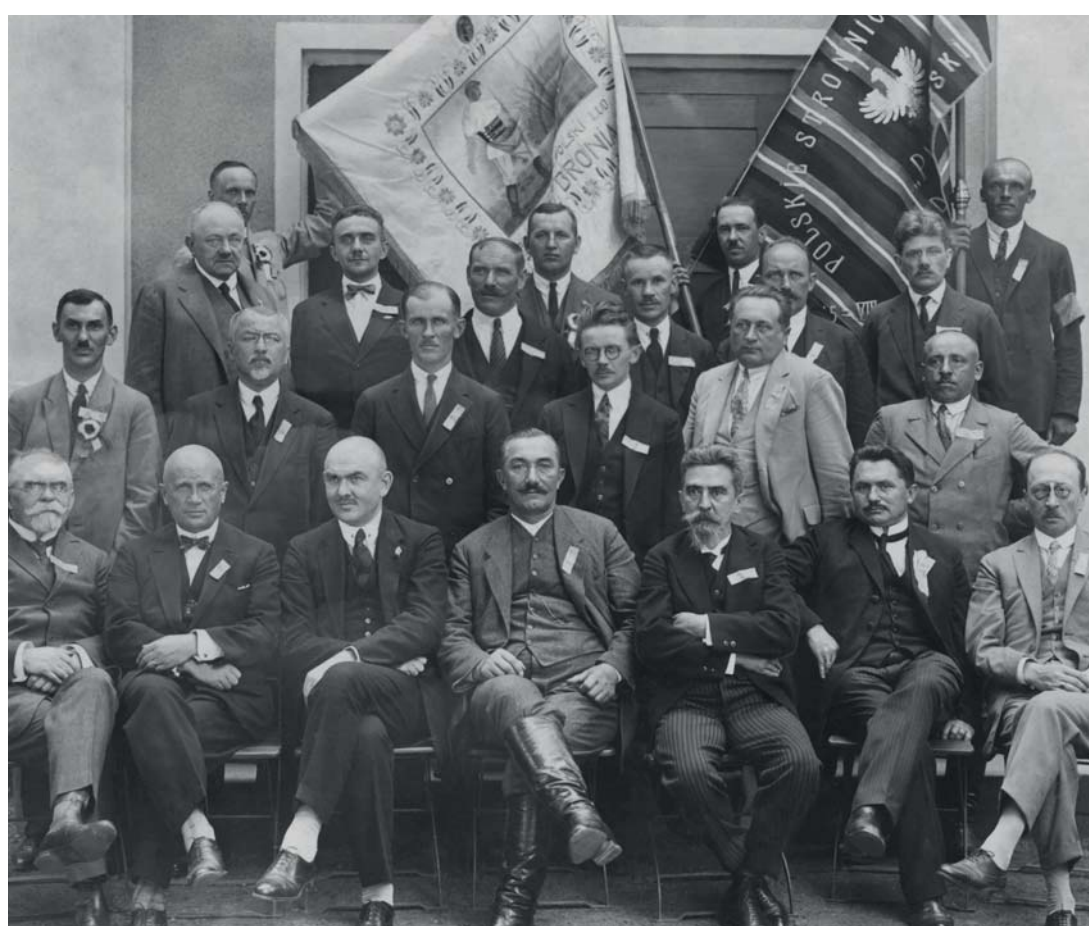
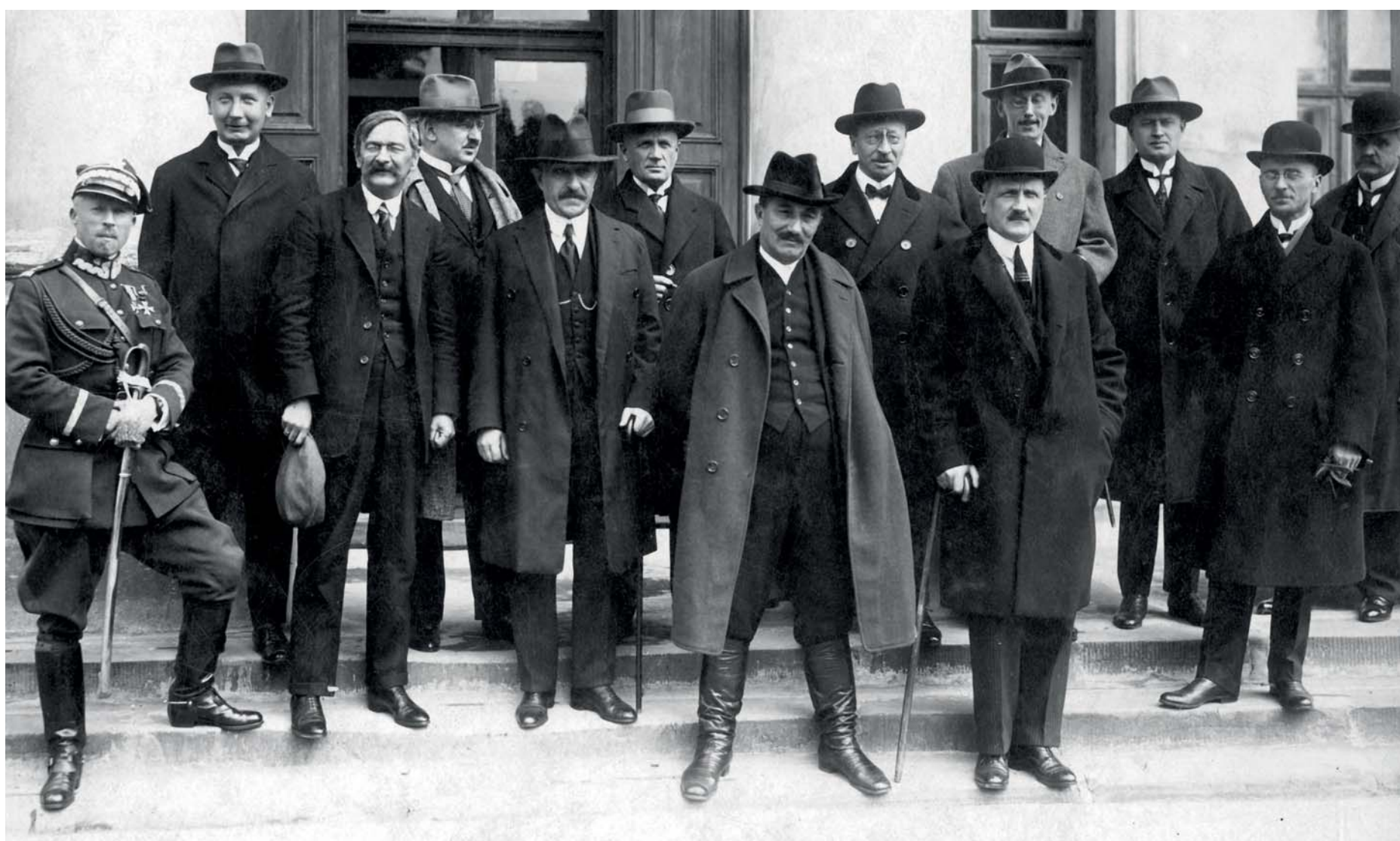
From 1915 on, he began to support the idea promoted by the National Democracy of rapprochement with the Western powers.

In autumn of 1918 he was appointed head of the Polish Liquidation Committee in Krakow, a temporary government with the purpose to take over power in the western part of the Austrian partition.

During the Polish-Soviet War, he was a prime minister and member of the Council for Defence of the Nation.

*We have to save our country, we have to give it
everything – wealth, blood, and life, because
this sacrifice will pay off a hundredfold, when
we save the state from slavery and disgrace.*

Witos' proclamation: *Do Braci Włościan na wszystkich ziemiach polskich*
[To Brothers Peasants in all Polish Lands], 30 July 1920

Premier Wincenty Witos w otoczeniu ministrów swojego rządu 11 V 1926 r. / NAC
Prime Minister Wincenty Witos with his cabinet on 11 May 1926 / NAC

Wincenty Witos, 1932 r. / NAC
Wincenty Witos, 1932 / NAC

Działacze PSL „Piast” w lipcu 1927 r. Wincenty Witos (siedzi w środku) był liderem tej partii w latach 1918–1931 / NAC
Activists of PSL “Piast” in July 1927. Wincenty Witos (sitting in the middle) was the leader of the party over the period 1918–1931 / NAC

#Moja

NIEPODLEGŁA.

WOJCIECH
KO **FA** **TY**
R
N

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wojciech Korfanty
(1873–1939) – polityk śląski,
jeden z przywódców
chrześcijańskiej demokracji
w Polsce.

Początkowo współpracował z Romanem Dmowskim. Zdecydowanie protestował przeciwko polityce germanizacyjnej na Górnym Śląsku, za co został uwięziony przez władze niemieckie.

Zasłynął wystąpieniem w Reichstagu 25 października 1918 r., w którym zażądał przyłączenia do przyszłego państwa polskiego wszystkich ziem zaboru pruskiego i Górnego Śląska. Uczestniczył w powstaniu wielkopolskim.

Od 1920 r. był komisarzem plebiscytowym na Śląsku z ramienia Polski. Był jednym z przywódców drugiego powstania śląskiego, a niecały rok później głównym dowodzącym trzeciego powstania.

Mości panowie, nie chcemy ani piędzi ziemi niemieckiej. Żądamy jedynie, w myśl postanowień punktu 13. programu Wilsona, własnej, jednej, złożonej z ziem trzech zaborów Polski, z zapewnionym jej dostępem do morza, to znaczy z własnym wybrzeżem, zamieszkałym przez niezaprzeczalnie polską ludność!

Przemówienie wygłoszone w Parlamencie Rzeszy w Berlinie, 25 X 1918 r.

Wojciech Korfanty
(1873–1939), a Silesian
politician, one of the leaders
of the Christian Democracy
in Poland.

Initially he cooperated with Roman Dmowski. He strongly objected to the Germanisation policy pursued in Upper Silesia, which led to his imprisonment by the Germans.

He was famous for his Reichstag speech delivered on 25 October 1918, in which he demanded that all the territories of the Prussian partition and Upper Silesia be included in a future Polish state. He fought in the Greater Poland Uprising.

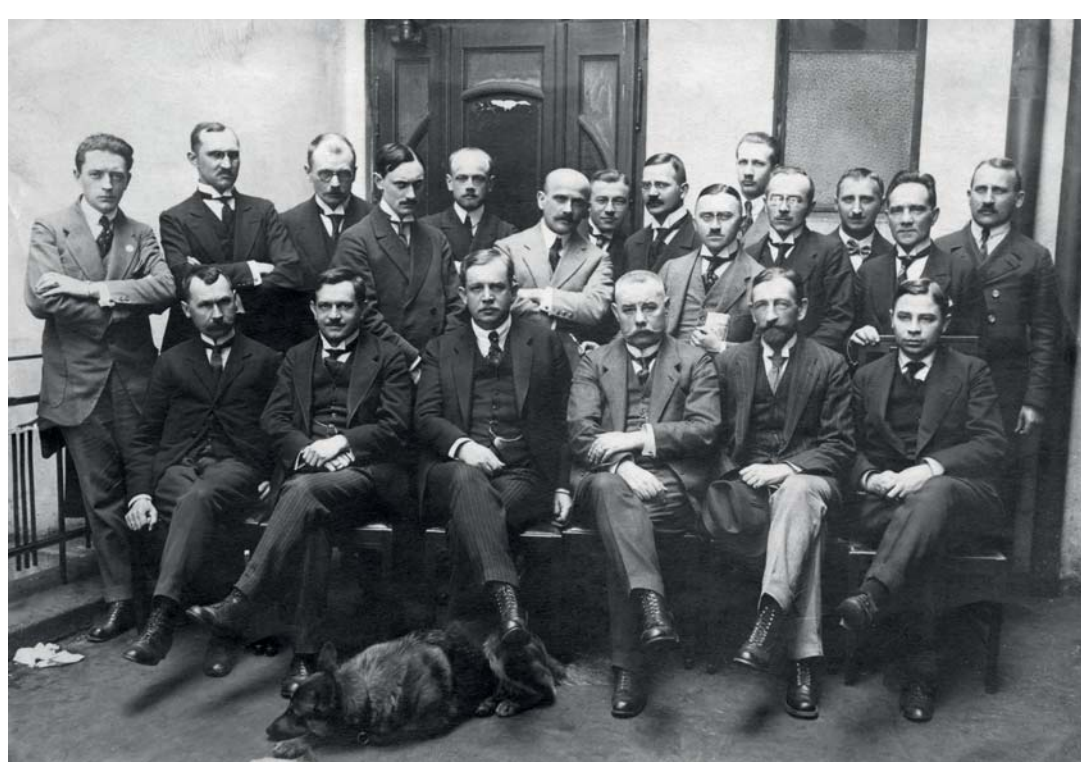
In 1920 he was appointed Polish plebiscite commissioner in Silesia. He was one of the main leaders of the second Silesian Uprising, and in the following year he was the chief leader of the third Silesian Uprising.

Dear sirs, we do not want an inch of German soil. All we demand is, according to the thirteenth point of Wilson's programme, our own Poland, made of the lands of three partitions, with free access to the sea, that is with our own sea coast, inhabited by undeniably Polish people!

Korfanty's speech given in the Parliament of the German Reich in Berlin, 25 October 1918

KOR
WOJ
CIECH FAN
TY

Wojciech Korfanty (stoi w środku) jako gość specjalny podczas zlotu członków Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Panewnikach w 1919 r. / NAC

Wojciech Korfanty (standing in the middle) as a special guest at the meeting of the Gymnastics Society “Sokół” members in Panewniki in 1919. / NAC

Portret Wojciech Korfanteo, 1925 r. / NAC

Portrait of Wojciech Korfanty, 1925 / NAC

Członkowie Polskiego Komisarjatu Plebiscytowego na Górnym Śląsku, 1921 r. / NAC

Members of the Polish Committee for Plebiscite in Upper Silesia, 1921 / NAC

#MOJA

NIEPODLEGŁA.

IGNACY
DA
SZ
SKI

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**Ignacy Daszyński (1866–1936),
polityk socjalistyczny,
wieloletni działacz,
a także przywódca partii
socjalistycznej w zaborze
austriackim.**

Po wybuchu I wojny światowej wspierał utworzenie Legionów Polskich i Polskiej Organizacji Wojskowej.

7 listopada 1918 r. stanął na czele Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie, który zaproponował bardzo postępowe reformy. Został wyznaczony przez Piłsudskiego do utworzenia rządu koalicyjnego, ponieważ jednak jego kandydatura nie odpowiadała politykom prawicy, Daszyński ustąpił, a rząd stworzył Jędrzej Moraczewski.

W czasie wojny polsko-bolszewickiej był wicepremierem w rządzie Wincentego Witosa.

Kto tępi narody, ten jakby zrywał struny z harfy świata. Cóż komu przyjdzie, że będzie miał harfę o jednej tylko strunie? Nie tępić, lecz rozwijać należy narodowości. A rozwijać je może wolność narodów, niepodległość i poszanowanie ich odrębności.

Odezwa Głosuj za Polską! Uwagi o tym, jak robotnicy polscy mają głosować podczas plebiscytu, Katowice 1920

**Ignacy Daszyński (1866–1936),
a socialist leader, politician.
For many a year he was
an activist and leader of the
Socialist Party in the Austrian
partition.**

After the outbreak of World war I he supported the formation of the Polish legions and Polish Military Organisation.

On 7 November 1918 he was appointed head of the Provisional People's Government of the Republic of Poland at Lublin, which proposed radical reforms. Józef Piłsudski wanted him to form a new coalition cabinet. But, because he was not accepted by politicians from the right, Daszyński withdrew, and it was Jędrzej Moraczewski who took his place.

During the Polish-Soviet War he was deputy premier in the government of national unity presided over by Wincenty Witos.

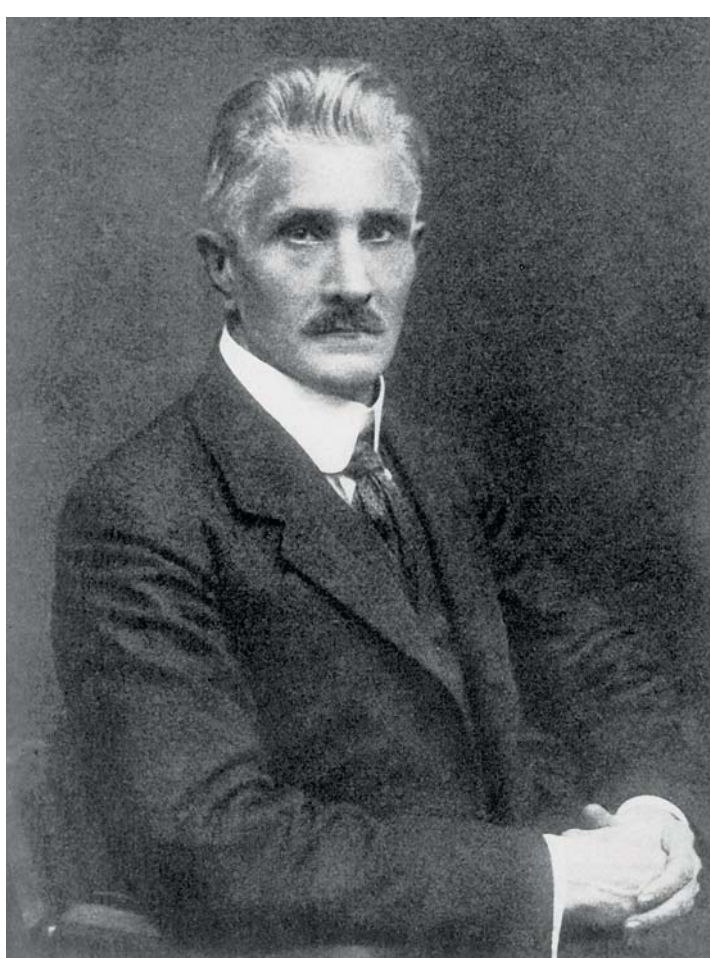
To eradicate nations is like break strings of the harp of the world. What he can do with a one-string harp? Nationalities should be not eradicated, but developed. And they can be developed by freedom of nations, by independence, and respect for their autonomy.

Daszyński's proclamation: Głosuj za Polską! Uwagi o tym, jak robotnicy polscy mają głosować podczas plebiscytu [Vote for Poland! Remarks on how Polish workers had to vote in the plebiscite], Katowice, 1920

IG
NA
CY

DA
SZYŃ
SKI

Członkowie Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego. Ignacy Daszyński stoi na tle mapy, 1914 r. / NAC
Members of the Supreme National Committee's Military Department. Ignacy Daszyński stands in front of a map, 1914 / NAC

Portret Ignacego Daszyńskiego, ok. 1928 / NAC
Portrait of Ignacy Daszyński, circa 1928 / NAC

Obrady Sejmu pod przewodnictwem marszałka Ignacego Daszyńskiego, 1928 r. / NAC
The session of the Sejm, chaired by Marshal Ignacy Daszyński, 1928 / NAC

#MOJA

NIEPODLEGŁA.